

УДК 373

Сугоняко Ю. О. – студентка I курсу магістратури факультету філології та історії

*Глухівський національний педагогічний
університет імені Олександра Довженка*

РАННЯ ТВОРЧІСТЬ ДМИТРА ПАВЛИЧКА

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент
Привалова С. П.

Sugonyako Yu. O.

*Glukhiv National Pedagogical University
Alexander Dovzhenko University*

EARLY CREATIVITY OF DMITRA PAVILICH

Supervisor: candidate of pedagogical sciences, associate professor
Privalova S.P.

Ключові слова: поетична творчість, поетична збірка, художній образ.
Key words: poetic creativity, poetic collection, artistic image.

Творчість талановитого поета, лауреата Державної премії імені Т. Шевченка, республіканських премій імені М. Островського, М. Рильського, Дмитра Павличка стала реальним надбанням української літератури, що активно впливає на літературний процес. Поезія митця не лише відображає, але й виражає свою добу, сповнену надзвичайно інтенсивних і вагомих духовних процесів у житті суспільства.

Шлях поета завжди складний. Саме тому спадає на думку Павличків образ, який можна застосувати для характеристики самого автора. Нові теми, образи, мотиви ніби кола, що розходяться по воді від кинутого камінця все далі й далі, але точка – залишиться в одному місці, в центрі, як би далеко ці кола не сягали. Ця точка – особа автора, кредо його ліричного героя, громадянська й естетична позиція, що знаходить водночас свій образний еквівалент у всій творчості поета, характеризує його талант, характер.

Першу свою збірку Д. Павличко назвав «Любов і ненависть» (1953). Книга вибраних поезій, яка вийшла 1975 року й підбила підсумок двадцятирічному творчому шляху, має ту ж назву, і є досить образна й афористична. Варто зазначити, що майже всі назви поетичних збірок Д. Павличка є символічними.

У 1955 році вийшла збірка «Моя земля» а в 1958 році світ побачили нові книги – «Чорна нитка» і «Правда кличе!». Останньою з названих, як вважають літературознавці, ознаменовано поріг шістдесятництва. Так, вона розпочиналася циклом «Ленін іде», так, тут були вірші про націоналістів, але тут прозвучало й грізне звинувачення, яке зривало маску з тоталітарної системи і її вождів – «Коли помер кривавив Торквемада», щире попередження довірливим потенційним жертвам: «...здох тиран, але стоїть тюрма», – що на рівні художності й сили досягало Фучекового: «Люди, я вас любив, будьте пильні!».

Деякі твори Д. Павличка надихані певним пафосом, наприклад, «Оці слова дійдуть до Риму». Вірш «Він запитав, як зветься царство папи» є варіантом памфлету «Плюю на папу» Я. Галана і, як кожний варіант, поступається йому силою впливу, дотепністю образів, що ґрунтується на смисловій невідповідності патетичних церковних висловів і їх звучання у конкретній ситуації. У вірші Д. Павличка не знайдемо таких вражаючих деталей чи сатиричного ефекту. Молодому поетові була необхідна школа для гартування власної поетичної зброї. Згодом, утвердившись у своєму стилі, поет не вдається до прямого наслідування, але його уроки не пропали марно.

Уже з перших книг читач помітив, що найбільша сила поетового слова – в прямоті вислову, коли він на передньому краї у своєму повному бойовому обладунку зі словами нагостреними, як вістря бритви, шикуючи їх у бойовий ряд, як солдатів у бій. Прямі публіцистичні інвективи для нього органічніша, аніж мова фейлетона з прихованим звучанням слова, двоплановістю ситуації. Поет згодом не раз ще звертатиметься до фейлетона, та йому не завжди вдається наповнити його такою серйозністю змісту, вагомністю соціального звучання, як відверто публіцистичні твори, базовані чи то на ствердженні, а чи на запереченні.

Деякі вірші у збірці «Любов і ненависть», наприклад «Раз взяла мене цікавість», розраховані на комічний ефект, не досягають мети, бо не мають гостроти узагальнення. Адже справді такий «висновок» з приводу старої богомольниці пані Мільці, колишньої багачки:

*Ну, молись, молись, гадаю,
Скоро підеш ти до раю,
Там Шептицький крізь вікно
Вигляда тебе давно –
явно шаржований, здрібнений [2, с. 256].*

У подальшій творчості українського поета ми знаходимо все більше наслідків впливу на нього поетів різних культур, які кристалізуватимуть його власне поетичне багатоголосся, потребу розширення духовних горизонтів. І, перш ніж перейти до книг, у яких творчість поета постала в новій якості вивіреного «гранослова», де колишня пристрасть зрівноважується здобутими на життєвих дорогах і вистражданими внутрішньо досвідом і мудрістю – до книг «Гранослов», «Сонети подільської осені» та «Таємниця твого обличчя», необхідно пройти з поетом сторінками його книг, що викликані тими дорогами: «На чатах» (1961), «Жест Нерона», «Пальмова віть» (1962). Вони стали своєрідним поетичним звітом від поїздок до Австрії (1958), Канади (1961), Куби (1961), Фінляндії (1962).

Отже, рання творчість митця відзначалася високими вимогами до рівня художності, хоча і наявні у ній вірші-«паровози», що були у ті часи типовим явищем, бо без них майже неможливо було видати жодну збірку поезій.

Література:

1. Малишко А. Грані таланту // Павличко Д. Хліб і стяг / А. Малишко. – К., 1968. – 342 с.
2. Павличко Д. В. Вибрані твори в двох томах. Том другий / Д. В. Павличко. – К.: Дніпро, 1979. – 478 с.